

Raport z realizacji
„Programu przeciwdziałania narkomanii
w województwie podlaskim na lata 2019-2021”
w 2020 roku

Białystok 2021

Spis treści

<i>Wstęp</i>	2
<i>Problem narkomanii w województwie podlaskim – ujęcie statystyczne</i>	3
<i>1. Ograniczanie podaży – walka z nielegalnym rynkiem narkotykowym</i>	3
1.1 Działania operacyjne podlaskiej Policji	3
1.2 Działania operacyjne Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej oraz Izby Administracji Skarbowej w Białymstoku	4
1.3 Nadzór nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych w województwie podlaskim – działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej	5
<i>2. Leczenie i rehabilitacja</i>	6
<i>3. Epidemiologia zakażeń wirusem HIV oraz zachorowań na AIDS w województwie podlaskim</i>	7
<i>4. Problem narkomanii a pomoc społeczna</i>	8
<i>Realizacja zadań wynikających z „Programu przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2019-2021” w 2020 roku</i>	10
<i>Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii na terenie Miasta Suwałk, Łomży i Białegostoku w 2020 roku</i>	11
<i>Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii przez podlaskie gminy w 2019 roku</i>	15
<i>Realizacja zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2020 roku w zakresie profilaktyki używania środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych</i>	17
<i>Realizacja zadań Podlaskiej Policji oraz Izby Administracji Skarbowej w zakresie profilaktyki uzależnień w 2020 roku</i>	18
<i>Wnioski i rekomendacje</i>	20
<i>Załączniki</i>	22

Wstęp

Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się w myśl ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050), przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej. Zadania określone ustawą realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, inne podmioty zaangażowane w przeciwdziałanie narkomanii oraz rodziny osób uzależnionych.

Zgodnie z ww. ustawą, organ wykonawczy samorządu województwa opracowuje projekt Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii. Wojewódzki Program stanowi część strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej.

Ponadto organ wykonawczy samorządu województwa sporządza raport z wykonania w danym roku Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada sejmikowi województwa.

W związku z powyższym, opracowano Raport z realizacji „Programu przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2019-2021” w 2020 roku.

Niniejszy Raport stanowi syntezę części statystycznej oraz informacji na temat zrealizowanych w 2020 roku zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii. Przedmiotowa informacja przedstawia wymiar problemu używania substancji psychoaktywnych w kontekście czynów popełnionych przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, wydatków poniesionych na realizację świadczeń zdrowotnych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień oraz zdrowotnych i społecznych konsekwencji uzależnienia od narkotyków. Część Raportu zawierająca informację o zrealizowanych w 2020 roku działaniach z obszaru przeciwdziałania narkomanii, wskazuje merytoryczne zaangażowanie podmiotów w wielostopniową profilaktykę (uniwersalną, selektywną, wskazującą).

Niniejszą informację wieńczy podsumowanie zawartych zagadnień oraz rekomendacje będące ich wynikiem, a także zestawienie placówek udzielających pomocy osobom z problemem narkotykowym w województwie podlaskim.

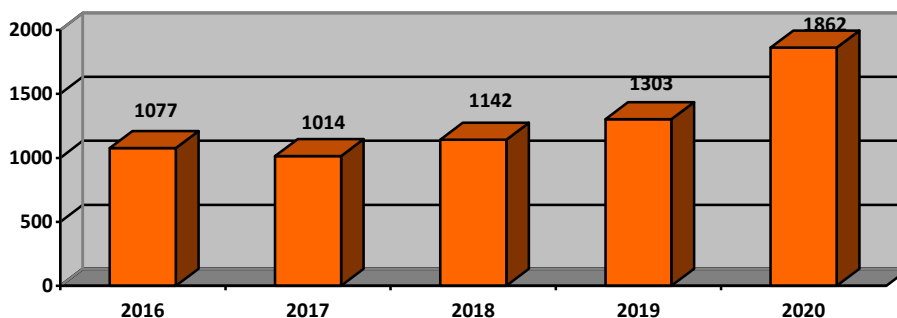
Problem narkomanii w województwie podlaskim – ujęcie statystyczne

1. Ograniczanie podaży - walka z nielegalnym rynkiem narkotykowym

1.1 Działania operacyjne podlaskiej Policji¹

W 2020 r. na terenie województwa podlaskiego ogółem stwierdzono 1862 przestępstwa przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Wśród ogólnej liczby 1387 sprawców czynów karalnych, odnotowano 71 osób nieletnich (sprawców 126 czynów karalnych).

Wykres 1. Przestępstwa popełnione przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii na terenie województwa podlaskiego w latach 2016-2020:

Analiza danych wskazuje na fakt, iż liczba przestępstw popełnionych przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii na terenie województwa podlaskiego rośnie sukcesywnie od 2017 roku. W roku 2020, w stosunku do 2017 roku, liczba przestępstw narkotykowych wzrosła niemal o połowę. Najwyższy wzrost, tj. o 30%, zanotowano na przestrzeni dwóch ostatnich lat, wskazując niepokojący trend wzrostu liczby przestępstw narkotykowych w kolejnych latach.

Tabela 1. Zabezpieczenia narkotyków i środków zastępczych w 2020 roku

Substancja	Ilość
Amfetamina	21474,7 g
Haszysz	216,9 g

¹ Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku

Heroina	51,5 g
Kokaina	59,6 g
Marihuana	93604,4 g
Ecstasy	680,3 szt.
MDMA	380,7 g
Konopie indyjskie	1169 szt.
Inne	2802,0

1.2 Działania operacyjne Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej oraz Izby Administracji Skarbowej w Białymstoku²

W zasięgu terytorialnym **Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej** w 2020 roku ujawniono (poprzez zabezpieczenie) następujące zdarzenia z udziałem substancji psychoaktywnych:

- 25.02.2020 r. – Placówka Straży Granicznej w Płaskiej, 0,790 g amfetaminy o szacunkowej wartości 40 zł.
- 25.02.2020 r. – Placówka Straży Granicznej w Płaskiej, 1,360 g marihuany o szacunkowej wartości 70 zł.
- 30.10.2020 r. – Placówka Straży Granicznej w Kuźnicy, 50346,489 g haszyszu o szacunkowej wartości 2 517 324,45 zł.
- 20.12.2020 r. – Placówka Straży Granicznej w Kuźnicy, 1,504 g marihuany o szacunkowej wartości 75 zł.

W 2020 roku, funkcjonariusze **Podlaskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Białymstoku** nie ujawnili substancji psychoaktywnych pochodzących z przemytu przez pas graniczny województwa podlaskiego. Jednocześnie dokonano ujawnień n/w narkotyków i środków odurzających podczas działań wewnątrz kraju:

- marihuana – 16 085,19 g, szacunkowa wartość: 675 305,00 zł,
- kokaina – 10,72 g, szacunkowa wartość: 2 144,00 zł,

² Źródło: Podlaski Oddział Straży Granicznej w Białymstoku, Izba Administracji Skarbowej w Białymstoku

- kwas siarkowy (prekursor narkotykowy) – 1 litr, szacunkowa wartość: 60,00 zł,
- amfetamina – 6 581,84 g, szacunkowa wartość: 329 092,00 zł,
- płynna amfetamina – 12,5 litra, szacunkowa wartość: 625 000,00 zł,
- haszysz – 319 g, szacunkowa wartość: 9 570,00 zł,
- 3CMC – 281,68 g, szacunkowa wartość: 8 450,40 zł.

1.3 Nadzór nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych w województwie podlaskim – działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej³

Działania w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych, podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie województwa podlaskiego, obejmowały prowadzenie postępowań administracyjno–egzekucyjnych, w ramach których organy I instancji wydały 22 decyzje administracyjne.

W 2020 roku nałożono 1 karę pieniężną na kwotę 30 000,00 zł na wprowadzającego do obrotu środki zastępcze. Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku, na mocy art. 34 ust. 3⁴ ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, występował z wnioskami do Sądu Rejonowego w Białymstoku o zniszczenie i przepadek na rzecz Skarbu Państwa środków zastępczych, substancji psychoaktywnych lub nowych substancji psychoaktywnych. W ramach powyższego, złożono 3 wnioski i otrzymano 3 postanowienia sądu umożliwiające zniszczenie substancji zabezpieczonych w toku postępowań prowadzonych przez organy I instancji. W miesiącu październiku 2020 r. Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku dokonał zniszczenia środków zastępczych, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych, co do których Sąd Rejonowy w Białymstoku orzekł o przepadku i zniszczeniu na rzecz Skarbu Państwa. W październiku 2020 roku, w Zakładzie Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Koninie, zniszczono w/w substancje o łącznej wadze około 1400 g. Do zniszczenia produktów zawierających w swoim składzie środki odurzające, substancje psychotropowe, nowe

³ Źródło: Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Białymstoku

⁴ W przypadku gdy nie zostało wszczęte postępowanie karne, o przepadku na rzecz Skarbu Państwa środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich preparatów oraz prekursorów kategorii 1 orzeka sąd na wniosek wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego lub Naczelnego Inspektora Farmaceutycznego Wojska Polskiego

substancje psychoaktywne, prekursorzy kategorii 1 lub ich preparaty zobligowano także powiatowe stacje sanitarno – epidemiologiczne województwa podlaskiego. Podobnie jak w latach poprzednich placówki służby zdrowia woj. Podlaskiego zgłaszały do Państwowej Inspekcji Sanitarnej przypadki podejrzeń zatruc środków zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Liczba zatruc zgłoszonych do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku w 2020 roku stanowiła 31 przypadków.

2. Leczenie i rehabilitacja

Wydatki Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia poniesione w 2020 roku na realizację świadczeń zdrowotnych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w następujących zakresach świadczeń⁵:

NAZWA ZAKRESU ŚWIADCZEŃ	KOSZT (W ZŁ)
ŚWIADCZENIA PSYCHIATRYCZNE AMBULATORYJNE DLA DOROSŁYCH	5 526 830,53
LECZENIE UZALEŻNIEŃ	2 208 831,54
ŚWIADCZENIA TERAPII UZALEŻNIENIA I WSPÓLUZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU	2 188 167,04
ŚWIADCZENIA TERAPII UZALEŻNIENIA OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH INNYCH NIŻ ALKOHOL	679 066,42
ŚWIADCZENIA TERAPII UZALEŻNIEŃ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	0,00
ŚWIADCZENIA DZIENNE TERAPII UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU	730 683,56
ŚWIADCZENIA DZIENNE TERAPII UZALEŻNIENIA OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	197 011,63

⁵ Źródło: Podlaski Oddział Wojewódzki NFZ

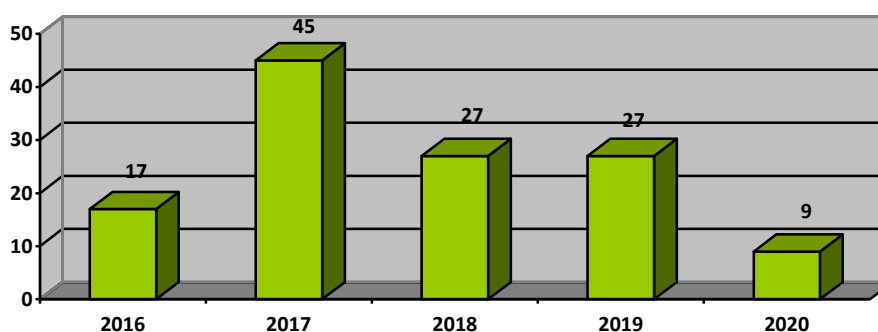
RAZEM	11 530 590,72
--------------	----------------------

3. Epidemiologia zakażeń wirusem HIV oraz zachorowań na AIDS w województwie podlaskim

Jedną ze zdrowotnych konsekwencji używania narkotyków, w szczególności drogą dożylną, jest rozprzestrzenianie się chorób przenoszonych przez krew, wśród nich HIV/AIDS i wirusowego zapalenia wątroby. Zakażenia krwiopochodne w grupie osób używających narkotyków iniekcyjnie nabywane są zazwyczaj w konsekwencji używania wspólnego sprzętu (strzykawek, igieł, pojemników do mieszania i przygotowania narkotyku). Poza zakażeniami związanymi z korzystaniem ze wspólnego sprzętu do wstrzyknięć, do zakażeń HIV i HBV dochodzi również podczas kontaktów seksualnych zarówno między osobami używającymi narkotyków iniekcyjnie, jak i między nimi a ich partnerami seksualnymi lub klientami.

Poniższe wykresy przedstawiają sytuację epidemiologiczną zakażeń wirusem HIV (Wykres 2) oraz zachorowań na AIDS (Wykres 3) w województwie podlaskim w latach 2016-2020.

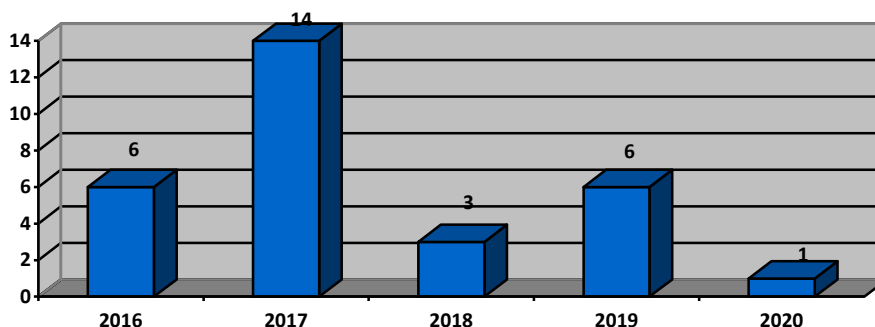
Wykres 2. Liczba nowych zakażeń wirusem HIV w latach 2016-2020 w województwie podlaskim⁶

Jak wynika z danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Białymstoku, w 2020 roku w województwie podlaskim odnotowano najniższą od 2016 roku liczbę nowych zakażeń wirusem HIV (9 przypadków) oraz zachorowań na AIDS (1 przypadek).

⁶ Źródło: Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Białymstoku

Wykres 3. Liczba zachorowań na AIDS w latach 2016-2020 w województwie podlaskim⁷

4. Problem narkomanii a pomoc społeczna

Konsekwencje społeczne używania środków psychoaktywnych można rozpatrywać w kontekście zapotrzebowania na świadczenia osób uzależnionych od narkotyków oraz ich rodzin. Zgodnie zapisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jednym z powodów udzielania pomocy społecznej jest narkomania.

Tabela 1. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu narkomanii w 2019 roku (w przekroju województw)⁸

Województwo	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu narkomanii	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu narkomanii na wsi	Liczba osób w rodzinach
dolnośląskie	565	106	839
kujawsko-pomorskie	312	69	510
lubelskie	137	30	218
lubuskie	214	31	259
łódzkie	258	28	343
małopolskie	136	26	168
mazowieckie	723	66	1 071
opolskie	72	19	116

⁷ Źródło: Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Białymstoku

⁸ Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-03 z 2019 r., Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

podkarpackie	63	9	96
PODLASKIE	95	17	124
pomorskie	328	70	443
śląskie	412	36	605
świętokrzyskie	83	15	119
warmińsko-mazurskie	242	52	329
wielkopolskie	357	63	521
zachodniopomorskie	249	39	405
RAZEM	4 246	676	6 166

W 2019 roku liczba rodzin, którym przyznano świadczenia społeczne z powodu narkomanii w województwie podlaskim była jedną z najniższych w kraju - 95 (po województwie podkarpackim - 63, opolskim - 72 i świętokrzyskim - 83). Ponadto, województwo podlaskie znajduje się na przedostatnim miejscu w kategorii udzielania pomocy społecznej rodzinom z problemem narkomanii na wsi. W 2019 roku pomocy z powodu narkomanii oddzielono 17 rodzinom z terenów wiejskich.

*Realizacja zadań wynikających z „Programu przeciwdziałania
narkomanii w województwie podlaskim na lata 2019-2021” w 2020 roku*

Działania Samorządu Województwa Podlaskiego

Monitorowanie problemu narkomanii

W oparciu o art. 11, ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, na podstawie ogólnopolskiego formularza sprawozdawczego, opracowanego przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, przeprowadzono monitoring realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2019 roku na poziomie lokalnym (obejmujący samorządy gminne województwa podlaskiego).

Analiza dotyczyła następujących obszarów:

1. Działania informacyjne i edukacyjne.
2. Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
3. Profilaktyka.
4. Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna.
5. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych.
6. Zadania własne gminy wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Aktywność podlaskich gmin w wymienionych obszarach, w ujęciu ilościowym, została przedstawiona w dalszej części niniejszego Raportu.

Cel strategiczny V: Badania i monitoring problemu narkotyków i narkomanii.

Cel operacyjny: Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych wobec problemu.

Działanie: Zbieranie i analiza danych statystycznych dotyczących problemu narkotyków i narkomanii.

*Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii na terenie
Miasta Suwałk, Łomży i Białegostoku w 2020 roku*

I. Działania zrealizowane przy wsparciu środków finansowych pochodzących z budżetu Miasta Suwałki⁹:

1. Sfinansowano realizację dwóch koncertów muzycznych pt. „Muzycznie NIE nałogom” wraz z programem profilaktycznym pn. „Ku wolności” dla 500 uczniów suwalskich szkół ponadpodstawowych i starszych klas szkół podstawowych. Celem przedsięwzięcia było uświadomienie uczniom szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych przez używki i substancje psychoaktywne oraz przekaz, że warto żyć w wolności od uzależnień. W czasie koncertu odbyło się seminarium dla 20 nauczycieli, opiekunów młodzieży. Tematem seminarium były problemy wychowawcze dotyczące młodzieży szkolnej w kontekście wyników badań zawartych w raporcie „Diagnoza zagrożeń społecznych na terenie szkół podstawowych i średnich w Suwałkach 2019”.

Koszt: 2 400,00 zł.

2. Sfinansowano dla Szkoły Podstawowej nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi im. Olimpijczyków Polskich w Suwałkach realizację projektu profilaktycznego pn. „Włącz myślenie – nie wchodź w uzależnienie”. Projekt realizowany był na terenie placówki oświatowej jak również on-line, w związku ze zdalnym nauczaniem spowodowanym stanem epidemii COVID-19, w okresie luty – grudzień 2020 r. W zadaniu udział wzięło 439 uczniów klas 4-8. Głównym celem projektu było dostarczenie dzieciom wiedzy na temat środków uzależniających (m.in. alkoholu, papierosów, dopalaczy, narkotyków) oraz konsekwencji i zagrożeń wynikających z ich stosowania. Dzięki przeprowadzonym zajęciom dzieci poznały różne zagrożenia oraz nauczyły się jak ich unikać. Ponadto zrealizowane działania rozwinęły umiejętności bycia asertywnym, niepoddawania się manipulacjom ze strony rówieśników. Podejmowane działania profilaktyczne były skierowane również do rodziców uczniów, by zobrazować im rozmiary zagrożenia, dać wskazówki, jak bacznie obserwować swoje dzieci oraz uświadomić, jak ważna jest więź rodzinna.

Koszt: 10 000,00 zł.

3. Dofinansowano dla I Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Konopnickiej w Suwałkach realizację projektu profilaktycznego pn. „Wolni od uzależnień”. Projekt realizowany był w okresie luty – czerwiec 2020 r. i kierowany był

⁹ Źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach

do grupy 243 uczniów z klas I. Zadanie miało na celu umożliwienie spotkań młodzieży ze specjalistami i pomoc jej w radzeniu sobie w wymiarze psychologicznym, emocjonalnym i duchowym. Proponowane zajęcia umożliwiły kształtowanie różnorodnych kompetencji i rozwijania inteligencji emocjonalnej.

Koszt: 6 100,00 zł.

4. W marcu 2020 r. zakupiono i przekazano Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Suwałkach 105 szt. testów do wykrywania i identyfikacji środków psychoaktywnych w organizmie. Pielęgniarka oraz pracownicy pedagogiczni wykorzystują testy do kontroli utrzymania abstynencji przez niektórych wychowanków. W przypadku wykrycia substancji psychoaktywnych kierują na konsultacje do Poradni Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych w Suwałkach.

Koszt: 3 061,80 zł.

5. We wrześniu 2020 r. zakupiono i przekazano na potrzeby Izby Przyjęć Specjalistycznego Psychiatrycznego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Suwałkach 200 szt. testów z przeznaczeniem do wykorzystania w diagnostyce i terapii dla pacjentów Suwałk uzależnionych lub używających substancji psychoaktywnych.

Koszt: 2 099,95 zł.

W 2020 roku na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, z budżetu Miasta Suwałki, wydatkowano ogólną kwotę 23 661,75 zł.

II. Zadania zrealizowane przy wsparciu środków finansowych pochodzących z budżetu Miasta Łomży¹⁰:

W ramach realizacji Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Uzależnień na 2020 rok, w łomżyńskich przedszkolach, szkołach i innych miejskich placówkach oświatowych zrealizowano programy z zakresu profilaktyki uzależnień, uwzględniające problem narkomanii. Na ten cel z budżetu Miasta Łomży wydatkowano kwotę w wysokości 433 597,00 zł.

¹⁰ Źródło: Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Łomży

III. Zadania zrealizowane przy wsparciu środków finansowych pochodzących z budżetu

Miasta Białegostoku¹¹:

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres merytoryczny zadania	Termin, miejsce realizacji	Grupa docelowa	Wydatkowana kwota
1.	Wspieranie usług profilaktyczno – terapeutycznych w zakresie pomocy uzależnionym, ich rodzinom i osobom zagrożonym uzależnieniem, prowadzonych w punktach konsultacyjnych i poradniach uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> – Zajęcia profilaktyczne skierowane do młodzieży. – Zajęcia psychoedukacyjne skierowane do młodzieży. – Programy edukacyjno – korekcyjne. – Warsztaty rozwoju umiejętności psychospołecznych. – Zajęcia i warsztaty skierowane do rodziców dzieci i młodzieży. – Zajęcia informacyjno – edukacyjne związane z profilaktyką HIV/AIDS. – Poradnictwo i działania informacyjno-edukacyjne. – Diagnostyka uzależnień. – Terapia indywidualna. – Terapia grupowa. – Psychoterapia indywidualna. – Konsultacje indywidualne. – Konsultacje rodzinne. – Warsztaty rozwoju osobistego. – Interwencja kryzysowa. – Warsztaty rozwoju kompetencji rodzicielskich. 	01.01-31.12.2020 Miasto Białystok	Mieszkańcy Białegostoku	870 000,00 zł
2.	Wspieranie usług rehabilitacyjnych w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizowanych w placówkach stacjonarnych i ośrodkach dziennego pobytu	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie ośrodka dziennego dla młodzieży uzależnionej. – Działania informacyjne dotyczące uzależnienia od narkotyków skierowane do osób uzależnionych i ich rodzin. – Działania wspierające osoby uzależnione od narkotyków. – Działania wspierające członków rodzin osób uzależnionych. – Działania o charakterze profilaktycznym w zakresie promowania postaw abstynenckich. 	01.01 - 31.12.2020 Miasto Białystok	Mieszkańcy Białegostoku	90 000,00 zł

¹¹ Źródło: Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku

3.	Podniesienie standardu realizacji programów redukcji szkód zdrowotnych i społecznych oraz zwiększenie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej wśród osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i NSP	Prowadzenie działań w wymiarze min. 4 godz. dziennie pięć dni w tygodniu. Zadania realizowane poprzez: – poradnictwo zawodowe i społeczne, – motywowanie do zmiany i do leczenia, – interwencja kryzysowa, wsparcie w sytuacji kryzysu, – poradnictwo prawne, – edukacja i informacja o szkodliwości środków psychoaktywnych i NSP oraz dostępności do istniejących form pomocy, – streetworking, – prowadzenie Klubu Drop-in.	01.01-31.12.2020 Miasto Białystok	Mieszkańcy Białegostoku,	250 000,00 zł
4.	Nie ma nudy z hulajnogą. Narkotyki, alkohol, papierosy – Na Co Mi TO?	Pasja i hobby jako alternatywa sięgania po używki.	1.09 - 15.11.2020 Miasto Białystok	Mieszkańcy Białegostoku	10 000,00 zł

W 2020 roku na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, z budżetu Miasta Białegostoku, wydatkowano ogólną kwotę 1 220 000,00 zł.

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii przez podlaskie gminy w 2019 roku

Coroczny monitoring realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na poziomie lokalnym prowadzony jest w oparciu o art. 11, ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, na podstawie ogólnopolskiego formularza sprawozdawczego. Analiza dotyczy następujących obszarów:

1. Działania informacyjne i edukacyjne.
2. Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
3. Profilaktyka.
4. Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna.
5. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych.
6. Zadania własne gminy wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Formularz sprawozdawczy, opracowany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, corocznie przekazywany jest do podlaskich urzędów gmin. W 2019 roku, na podstawie analizy 112 ankiet, aktywność podlaskich gmin w wymienionych obszarach, w ujęciu ilościowym, przedstawia się następująco:

- **73%** podlaskich samorządów gminnych realizowało działania informacyjne i edukacyjne na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP (nowe substancje psychoaktywne), a także pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia,
- **14%** gmin realizowało zadania mające na celu rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii,
- **61%** gmin realizowało zadania w zakresie profilaktyki,
- **27%** samorządów gminnych wsparło realizację rekomendowanych programów profilaktycznych,
- **2%** gmin wsparło zadania z w zakresie redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej,

- **19%** gmin realizowało działania mające na celu monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych,
- **30%** samorządów gminnych realizowało zadania własne gminy, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z analizy otrzymanych ankiet wynika, iż większość sprawozdanych gmin w 2019 roku realizowała działania informacyjne i edukacyjne na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Adresatami wspieranych przedsięwzięć byli zarówno młodzi odbiorcy, jak i ich rodzice. Ponad połowa sprawozdanych samorządów realizowała działania profilaktyczne. Realizowane działania w głównej mierze dotyczyły profilaktyki uniwersalnej, skierowanej do ogółu społeczeństwa, skonstruowanej na poziomie wczesnego zapobiegania. W mniejszym stopniu gminy angażowały się w realizację programów z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej, skierowanych do osób z tzw. grup ryzyka oraz osób problemowo używających substancje psychoaktywne. Niemal co trzecia sprawozdana gmina wsparła finansowo realizację rekomendowanych, tj. potwierdzonych pod względem skuteczności, programów profilaktycznych.

Kilkanaście samorządów gminnych dofinansowało szkolenia mające na celu rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii. Niewielki odsetek podlaskich gmin realizował zadania z obszaru redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej (w głównej mierze poprzez upowszechnianie informacji na temat placówek i programów pomocowych). Niemal co piąta gmina podjęła działania mające na celu monitorowanie sytuacji epidemiologicznej (głównie poprzez zbieranie i analizę danych statystycznych dotyczących problemu oraz reakcji instytucjonalnej na problem). Znaczna większość sprawozdanych samorządów gminnych nie realizowała w 2019 roku zadań własnych, określonych ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii.

*Realizacja zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie
profilaktyki używania środków zastępczych oraz nowych substancji
psychoaktywnych w 2020 roku*

Działania edukacyjne i informacyjne podjęte przez Państwową Inspekcję Sanitarną województwa podlaskiego, w zakresie profilaktyki używania środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych¹²:

- dystrybucja publikacji „Nowe narkotyki poradnik dla nauczycieli”, opracowanej w Głównym Inspektoracie Sanitarnym. Poradnik powstał w ramach zawartego 15 stycznia 2020 r. porozumienia międzyresortowego o współpracy w tworzeniu spójnej polityki profilaktyki narkomanii wśród dzieci i młodzieży. Grupa docelowa – nauczyciele szkół podstawowych i średnich.
- dystrybucja do powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa podlaskiego filmu edukacyjnego – „Dopalacze. Narkotyki”. Docelowa grupa odbiorców filmu – uczniowie i młodzież szkolna (szkoły podstawowe i średnie).

¹² Źródło: Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku

*Realizacja zadań podlaskiej Policji oraz Izby Administracji Skarbowej
w zakresie profilaktyki uzależnień w 2020 roku*

1. Działania profilaktyczne przeprowadzone na terenie województwa podlaskiego przez podlaską Policję¹³:

W 2020 r., na terenie garnizonu podlaskiego, kontynuowano realizację wojewódzkiego programu profilaktycznego „**Mam wybór... wybieram rozsądek**”. Program realizowany od 2017 r., służy zapobieganiu zagrożeniom związanym z używaniem środków psychoaktywnych oraz zwalczaniu zjawiska demoralizacji w środowisku dzieci i młodzieży. Jego cel ukierunkowano na edukację młodego pokolenia w zakresie używania bądź eksperymentowania ze środkami psychoaktywnymi.

Realizacja programu przewiduje organizację cyklicznych działań o charakterze interwencyjnym „**Stop demoralizacji – uwaga...**”. W trakcie ich realizacji, w 2020 r. wylegitymowano 1042 osoby małoletnie, ujawniono 68 nieletnich zagrożonych demoralizacją, 13 nieletnich sprawców czynów zabronionych i 11 sprawców czynów karalnych oraz ujawniono 1 małoletnią osobę poszukiwaną.

W ramach realizacji programu przeprowadzono następujące przedsięwzięcia:

- Spot profilaktyczny pn. „Mam wybór... wybieram rozsądek”, przygotowany z okazji obchodzonego w dniu 26 czerwca Międzynarodowego Dnia Zapobiegania Narkomanii, którego bohaterem był białostocki medalista Igrzysk Olimpijskich, Mistrzostw Europy oraz Mistrzostw Świata – Wojciech Nowicki. Spot, wykorzystując autorytet sportowca, prezentował negatywne konsekwencje zażywania środków psychoaktywnych, w przeciwieństwie do korzyści płynących z uprawiania sportu.
- „Wirtualny Bieg Po Bezpieczne Wakacje” – inicjatywa mająca na celu promocję aktywności fizycznej, zdrowego stylu życia oraz ukazanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. W realizację koncepcji zaangażowano podmioty pozapolicyjne – Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Białymstoku. Przedsięwzięcie trwało od 26 czerwca do 15 lipca 2020 r. i skierowane było do młodzieży szkolnej w wieku 13-19 lat zamieszkałej bądź wypoczywającej na terenie województwa podlaskiego. Zawodników podzielono na dwie kategorie wiekowe: 13-15 lat, mającej do pokonania dystans 1000 m oraz 16-19 lat, której wyznaczono pokonanie 2000 m. Wirtualne zawody biegowe polegały na pokonaniu

¹³ Źródło: Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej w Białymstoku

dystansu wskazanego w regulaminie, zarejestrowaniu czasu i trasy oraz przesłaniu zdjęcia lub zrzutu ekranu, a następnie za pośrednictwem internetu przesłanie zgłoszenia wraz z załączonym screen'em do Wydziału Prewencji KWP w Białymstoku. W przedsięwzięciu wzięło udział 150 uczestników.

2. W zakresie realizacji w 2020 r. przedsięwzięć edukacyjnych i informacyjnych, funkcjonariusze Izby Administracji Skarbowej w Białymstoku, w ramach Projektu „Akademia Cła i Akcyzy”, uczestniczyli w spotkaniach edukacyjnych dzieci i młodzieży w obszarze zwalczania przestępczości narkotykowej oraz zagrożeń związanych z używaniem narkotyków i „dopalaczy”. Ponadto 368 funkcjonariuszy i pracowników podlaskiej Krajowej Administracji Skarbowej ukończyło w systemie zdalnym kursy: „Zwalczanie przemytu narkotyków” oraz „kontrola prekursorów narkotykowych dla funkcjonariuszy celno-skarbowych”.

Wnioski i rekomendacje

W 2020 roku działania Samorządu Województwa Podlaskiego w zakresie przeciwdziałania narkomanii miały posiadać bezpośrednią formę edukacji i oddziaływania na odbiorcę. W związku z sytuacją pandemii koronawirusa w Polsce, zaprojektowane przedsięwzięcia, z powodu ogłoszonych obostrzeń, nie mogły się odbyć w wymaganej i optymalnej formie bezpośredniego kontaktu. W ramach realizacji założeń „Programu przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2019-2021” przeprowadzono monitoring realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2019 roku na poziomie lokalnym.

Działania podlaskich samorządów gminnych w obszarze przeciwdziałania narkomanii, w większości opierały się o profilaktykę uniwersalną, skierowaną do ogółu społeczeństwa. Pozytywny trend stanowi wzrost odsetka gmin angażujących środki finansowe w realizację rekomendowanych programów profilaktycznych, zarówno na poziomie podstawowej, jak i ukierunkowanej na potrzeby grup ryzyka profilaktyki.

Podstawą realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień na wszystkich szczeblach samorządności jest prawidłowa i kompleksowa diagnoza problemu. Zarówno na poziomie wojewódzkim, jak i lokalnym, właściwe podejście do projektowania i realizowania profilaktyki zależy od znajomości skali oraz rodzaju zagrożeń, a także grup ryzyka.

W związku z analizą danych statystycznych oraz opisem realizacji obszaru przeciwdziałania narkomanii, rekomenduje się kontynuację, a także podjęcie przedsięwzięć mających na celu poprawę skuteczności podejmowanych działań, tj.:

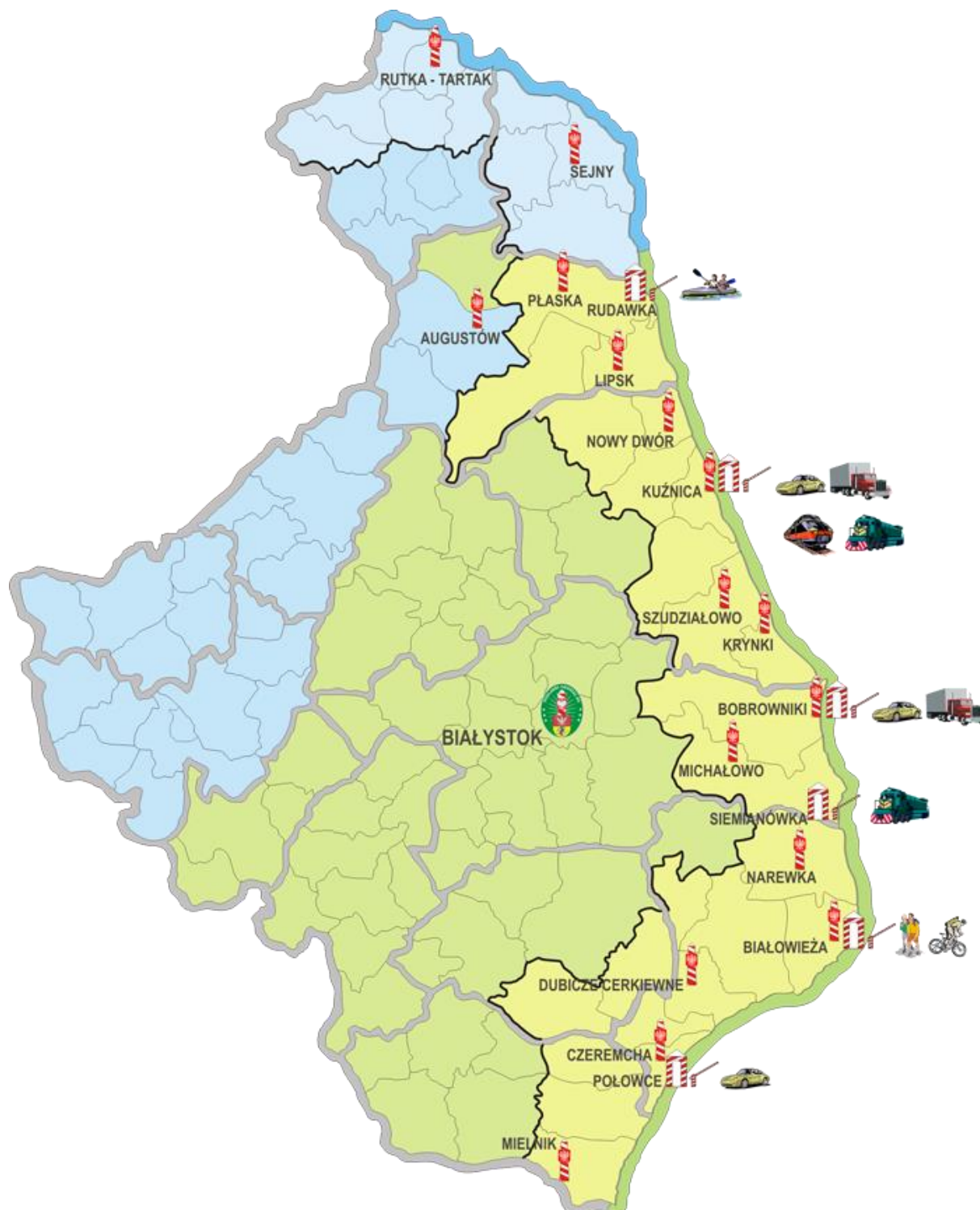
1. Przeprowadzenie diagnozy problemu na poziomie wojewódzkim (np. rozpowszechnienie eksperymentalnego i okazjonalnego używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży),
2. Analizę problemowego używania narkotyków w kontekście zdrowotnych i społecznych konsekwencji oraz inicjowanie i wspieranie działań z zakresu redukcji szkód.
3. Oszacowanie liczby problemowych użytkowników narkotyków na poziomie wojewódzkim oraz edukowanie w kierunkach metod terapii i leczenia w tym leczenia substytucyjnego.
4. Popularyzację wiedzy dotyczącej środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych oraz intensyfikację oddziaływań profilaktycznych w zróżnicowanych grupach odbiorców.
5. Intensyfikację działań ograniczających dostępność narkotyków.

6. Inspirowanie samorządów gminnych do wspierania rekomendowanych programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.
7. Realizacja szkoleń oraz projektów edukacyjnych z zakresu problematyki HIV/AIDS (profilaktyka poekspozycyjna, podnoszenie świadomości z zakresu zachowań ryzykownych).
8. Włączenie w poczet narzędzi edukacji i informacji odbiorców działań profilaktycznych, zdalnych form przekazu.

Sporządziła: Anna Golubiewska-Dziadel, główny specjalista w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Białymstoku.

Załączniki

I. Placówki Straży Granicznej i przejścia graniczne województwa podlaskiego¹⁴

¹⁴ Źródło: strona internetowa Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej
(<http://www.podlaski.strazgraniczna.pl/pod/placowki/11528.Placowki-i-przejscia.html>)

II. Baza placówek udzielających pomocy osobom z problemem narkotykowym w województwie podlaskim

PLACÓWKI STACJONARNE

Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji

Choroszcz Zaczerlany 25

tel.: 856526234

Caritas Archidiecezji Białostockiej Katolicki Ośrodek Wychowania i Terapii Uzależnień „Metanoia”

Chmielnik 15, Czarna Białostocka

tel.: 857103241

metanoia@caritas.pl

ODDZIAŁY DETOKSYKACYJNE

Samodzielny Publiczny Psychiatryczny ZOZ im. Dr. Stanisława Deresza

Choroszcz, ul. Plac Dr Z. Brodowicza 1

tel.: 857191091 wew. 251

PLACÓWKI AMBULATORYJNE

NZOZ „Przychodnia Zdrowia Psychicznego - Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia”

Augustów, ul. Szpitalna 12a

tel.: 876432816

Stowarzyszenie „MONAR” Punkt Konsultacyjny

Białystok, ul. Gen. Z. Berlinga 8

tel.: 856516564

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Droga” Ośrodek Profilaktyki i Terapii dla Młodzieży i Dorosłych „ETAP”

Białystok, ul. Włókiennicza 7

tel.: 857445026

tel.: 857445224

etap@stowarzyszeniedroga.ayz.pl

Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny ZOZ Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych

Suwałki, ul. Reja 67a

tel.: 875626454

tel.: 875626470 (rejestracja)

PLACÓWKI DIAGNOZUJĄCE ZAKAŻENIE HIV

Punkt Anonimowego i Bezpлатnego Testowania w kierunku HIV w Białymstoku przy Ośrodku Diagnostyczno-Badawczym Chorób Przenoszonych Drogą Płciową

Białystok, ul. Gen. Józefa Bema 2, lok. 010, 011, poziom -1 (godziny otwarcia: poniedziałek,
środa, 15.00-17.30). Więcej o Punkcie: www.faros.org.pl

Medyczne Laboratorium Diagnostyczne Novalab

Suwałki, ul. Młynarskiego 9
tel.: 875671683
laboratorium@novalab.com.pl

**Punkt Konsultacyjny przy Klinice Chorób Zakaźnych i Hepatologii Uniwersytetu
Medycznego w Białymstoku**

Białystok, ul. Żurawia 14, blok C
tel.: 857409479

**Szpital Wojewódzki im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego Zakład Diagnostyki
Mikrobiologicznej**

Łomża, ul. Piłsudskiego 11
tel.: 864733574
tel.: 864733579

SP Szpital Wojewódzki Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Mikrobiologii

Suwałki, ul. Szpitalna 60
tel.: 875629330
tel.: 875629342